

Településtervezés közösségi módszerekkel

A tervezés közösségi módszerei

Részletes tanári tematika 24 órás bentlakásos képzéshez

A KÉPZÉSRŐL:

➤ A képzés célja:

A képzés általános célja, hogy minél többen legyenek birtokában annak, hogy lehet és, hogy hogyan lehet közösségi alapon tervezni. Ezáltal egyre több helyen váljanak gyakorlattá a településtervezés közösségi módszerei.

A képzés konkrét célja:

Felismertetni a résztvevőkkel:

- *Miért érdemes közösségi részvétellel tervezni?*
- *Kik a folyamat szereplői és ők milyen kompetenciákkal rendelkeznek a folyamat során?*
- *Milyen módszereket lehet, érdemes alkalmazni a különböző léptékek mentén?*

Megismertetni a résztvevőkkel:

- *Melyek a hazai közigazgatási rendszer különféle szintjein a hivatalos döntés-előkészítési folyamatok tipikus jellemzői, lépcsői?*
- *Esettanulmányok arról, hogyan zajlik egy részvételi tervezési folyamat? Ill. milyen gyakorlati módszereket lehet alkalmazni a közös munka során?*
- *Hogyan tudjuk nyilvánossá tenni a tervezés folyamatát a közösségben?*

➤ A képzés célcsoportja:

A képzés alapvetően három célcsoport érdeklődésére tarthat számot:

- helyi lakosok és szervezeteik (érintettek),*
- döntéshozók (helyi képviselők, pályázatok kiírói, stb.),*
- szakértők (tervezők, projektcégek).*

A képzést mindhárom területen meghirdető. Optimális összetételben a vegyes csoportok jól modellálnák a különböző szereplők valós érdekeit, szempontjait a tanterem falain belül.

➤ Differenciálás

A tananyag összeállításánál számoltunk azzal a lehetőséggel is, hogy az arány eltolódik valamelyik célcsoport irányába, így a tematika aktualizálásakor lehetőség van egy szélesebb anyagból válogatni a résztvevők igényei és a csoport összetételének leginkább passzoló módon. Ezzel a képzést vegyes összetételű és homogénebb csoportok részére aktualizálni tudjuk a tervezett tematika mentén.

➤ A képzés során megszerezhető kompetenciák:

A résztvevők felismerik a közösségi tervezés kínálkozó helyi területeit.

Képesek együttműködést kezdeményezni és teremteni a tervezési folyamatban megjelenő szereplők között. Megismerik a közösségi nyilvánosság, a tájékoztatás eszközeit.

Képesé válnak az érdekek közösségi felismerésének elősegítésére, az ellenérdekek ütköztetésére, feloldás közösségi technikáinak azonosítására.

➤ **A képzés tervezett menete:**

1. nap:

Bemutatkozás;

Fogalomtisztázás: terv, tervezés, érintettek, részvétel, stb.;

Kompetencia kérdések: szereplők és a szerepek;

A tervezés mértékegysége és a hozzájuk kapcsolható gyakorlati módszerek;

Terv. Tervezés: érintettek elemzése;

Tervezési modellek;

2. nap:

A tervezés folyamata és elágazásai összefoglalóan

Gyakorlati módszerek a közösségi alapú tervezéshez

A választásra ajánlott 5 témacsoport:

1. köztér:

a. Budapest, VIII. Mátyás tér

b. Budapest, V. Kammermayer tér

c. Közpark, közkert fejlesztési program Angyalföldön

d. Bezzeg New York

e. Budapest rekonstrukció

f. Varázsoljunk kerteket Budapest udvaraira!

g. Kanadában kolbászból?

h. Kecskeméti népmese

2. középület:

a. Budapest, Roma Parlament

3. településrész:

a. Budapest, Országbíró lakótelep, XIII.

b. Budapest, Újpalota lakótelep, XV.

c. Hamburg Lenzsiedlung

d. Pécs-Bányatelep

e. Lyon város Pentes Croix-Rousse kerülete

4. település:

a. Balatonboglár

b. Nádasd

5. kistérség:

3. nap:

A tervezés nyilvánossága és a nyilvánosság jelentősége

A tervező munka keretei: jogszabályok, hatósági keretek.

Koalíciós etikett azaz, hogyan működünk együtt, melyek a partnerség elvei

A KÉPZÉS RÉSZLETES MENETE:

1. nap

1. Bemutatkozás
2. Fogalomtisztázás: terv, tervezés, érintettek, részvétel, stb.
3. A tervezés mértékegysége és a hozzá kapcsolható gyakorlati módszerek
4. Kompetencia-kérdések: szereplők és a mértékegységük, érintettek elemzése
5. Tervezési modellek
6. A tervezés tervezése: szempontok és a gyakorlati tapasztalatok értelmezése

1. BEMUTATKOZÁS

1.1 Köszöntés, a képzési program kereteinek ismertetése

1.2 A képzés céljának és a megszerezhető kompetenciák ismertetése

1.3 A résztvevők bemutatkozása:

Minden mellékelt segédanyag szöveg-dobozban jelenik meg, a szakirodalmak a témafejezetek végén, összefoglalóan az ajánlott irodalom pedig a tematika végén.

Ki-honnan érkezett?	Miért érdekli a téma (tervezés)?	Van-e speciális érintettsége (tagja-e ilyen csoportnak, szervezetnek, folyamatosan-alkalmilag, stb.)?

2. FOGALOMTISZTÁZÁS: terv, tervezés, érintettek, részvétel, stb.

- 2.1 Demokráciáról fogalmi szinten: részvétel, állampolgáriság, felelősség, szubszidiaritás
- 2.2 Terv, tervezés

Kapcsolódó irodalom:

Szokolai Örs: Fenntartható városfejlesztés, 2007.

Sain Mátyás: Helyi részvételen alapuló (közösségi) tervezés, 2008.

*Előadás:
Civil-közösségi részvétel.ppt
Deliberatív demokrácia.ppt
Terv – szószedet.doc
Beszélgetés a témáról*

3. A TERVEZÉS MÉRTÉKEGYSÉGE és a hozzá kapcsolható gyakorlati módszerek

Az adott téma mértéke alapvetően befolyásolja az érintettek körét, valamint az alkalmazható módszereket. Kiemelt típusok: köztér, középület, településrész, egész település, kistérség. Hangsúlyt kap a tervek komplexitás és annak darabolása kompetencia területenként. Saját példák a csoportból: mikor és hol kérdezik meg lakosságot, hogyan találkoznak a tervekkel?

Kapcsolódó irodalom:

Varga-Ötvös Béla: A városfejlesztés rehabilitációja. Budapest, Építészfórum, 2008. április

*Előadás (ppt)
TFK tananyag.doc
Közösségi bevonás a gyakorlati tervezésben.doc
Beszélgetés a témáról*

Pörös Béla: *Az Integrált Városfejlesztési Stratégiákhoz (IVS) készített anti-szegregációs tervek (ASZT) tapasztalatai*, 2010.

Péterfi Ferenc: *Szépülő házak program ötlete*_Tamási, 2010.

Városrehabilitáció 2007-2013-ban Kézikönyv a városok számára Budapest, 2007. ÖTM

4. KOMPETENCIA-KÉRDÉSEK: szereplők és a mértékegységük, érintettek elemzése

A tervezés szereplői: tervezők, lakosság és szervezett csoportjaik, döntéshozók, fenntartók,

i. Érintettek elemzése

ii. Tervező hatása a tervekre

iii. Kompetencia kérdések a tervezők oldaláról:

Előadás (ppt)
Beszélgetés a témáról

A lakosság hatékony kompetenciaterületének meghatározása:

Funkcióigények, szükségletek és felhasználói igények szintje.

Tervezői félelmek:

Kevés idő, kevés pénz, laikus akadályok, megrendelői hatalom, stb.

Keretek:

Politikai hozzáállás, szemlélet megjelenése a tervezés megrendelésében, a munka, tervezett menetében.

Kapcsolódó irodalom és link:

Polyák Levente: *Multimédia oktatás a párizsi perifériákon - Esti iskola 2.0*, Tranzit.blog.hu, 2009.

Kristin Faurest: *Traffic Jam*, *Építészfórum*, 2009.

Szokolay Örs: *Várostervezés vagy kreatív várostervezés — kinek nem mindegy?* *Építészfórum*, 2009

Kristin Faurest: *Védhető terek 1.*, *Építészfórum*, 2008.

Kristin Faurest: *Védhető terek 2.*, *Építészfórum*, 2008.

5. TERVEZÉSI MODELLEK

3.1 Infrastrukturális vs. humán alapú fejlesztés (kettős modell)

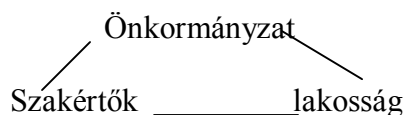
3.2 Háromszereplős modell: döntéshozó- szakértő- lakosság (háromszereplős modell)

3.3 Ötszereplős modell: melynek középpontjában egy munkacsoport bizottság áll, azaz egy delegált testület, akik minden oldalról figyelik a tervezés és a kivitelezés maradéktalanságát. (ötös modell)

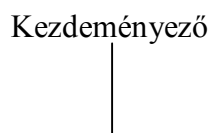
2 szereplős modell:

Humán alapú fejlesztése vs. Infrastrukturális alapú fejlesztés

3. szereplős modell:



5 szereplős modell:



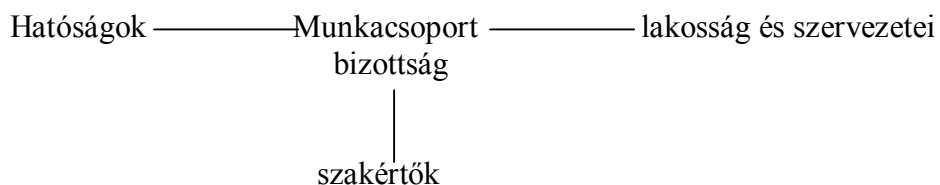
Előadás:

TF_fuzet, VÁTI-s anyag.doc

tervezési modellek.ppt

Beszélgetés a témáról

példák: nemzetközi, hazai



Kapcsolódó irodalom:

*Bardóczy Sándor, Kanadában kolbászból, Építészfórum, 2008.
Szakmapolitikai állásfoglalás - városrehabilitációs munkacsoport*

6. A TERVEZÉS TERVEZÉSE: szempontok és a gyakorlati tapasztalatok értelmezése

Szempontok gyűjtése és értelmezése a különböző tervezési helyzetek és mértékegységek megtervezéséhez.

Első sorban a tervezők példái és a résztvevők mértékegységei mentén.

*Előadás (ppt)
tervezési modellek.ppt
tervezési időszalag.jpg
tervezési időszalag.pdf
Társadalmi Tevezés.ppt
Beszélgetés a témáról*

Kapcsolódó irodalom és link:

Sain Mátyás: Kötelező közösség, Építészfórum, 2008.

2. nap

1. A tervezés folyamata

2. Gyakorlati módszerek az egyes esetek folyamatából (esettanulmányok alapján):

- a. köztér: Budapest, Mátyás tér (Bardóczi Sándor)
Budapest, Kammermayer tér
- b. középület: Budapest, Roma Parlament (Portschy Szabolcs)
- c. városrész: Budapest, Országbíró lakótelep, XIII. (Bardóczi Sándor)
Budapest, Újpalota lakótelep, XV. (Péterfi Ferenc)
- d. város: Balatonboglár (Bardóczi Sándor)
- e. kistérség: (Sain Mátyás)

A napot esettanulmányok mentén szervezzük.

A különböző mértékegységekre hangszerelt esettanulmányok csomópontjaiban megjelöljük az adott időszakban alkalmazott módszereket és a leginkább jellemzőt, vagy a csoport érdeklődése középpontjába került részletesebben ismertetjük. A többi megismeréséhez ajánljuk a kézikönyvet és további szakirodalmakat.

(Az esettanulmányokat még fel kell építeni, folyamatosan fejleszthetőek, tartalmukban, mennyiségükben)

A tervezés tervezése	tények	társak	megegyezés	megvalósítás
elhatározás	tervezés	vélemények	cselekvés	értékelés, újragondolás

1. KÖZTÉR TERVEZÉS

- a. Budapest, VIII. Mátyás tér (Bardóczi Sándor)
- b. Budapest, V. Kammermayer tér (Ecorys: <http://www.ecorys.hu/kepek/kamer.pdf>)
- c. Közpark, közkert fejlesztési program Angyalföldön
(Bardóczi Sándor: <http://www.angyalzold.hu/web/leiras.php?id=4>)
- d. Bezzeg New York (Bardóczi Sándor: <http://www.streetfilms.org/in-appreciation-of-the-new-times-square/>)
- e. Budapest rekonstrukció (Hitka Viktória - Papp Géza: <http://www.tar.hu/bprekonstrukcio/index.html>)
- f. Varázsoljunk kerteket Budapest udvaraira! (Deák Adrienn Ágnes: GANG Csapat, <http://epiteszforum.hu/node/11225>)
- g. Bardóczi Sándor, Kanadában kolbászból, Építészfórum, 2008.
- h. Bardóczi Sándor: Kecskeméti népmese, Építészfórum, 2009.

Kapcsolódó irodalom és linkek:

Bardóczi Sándor, Kanadában kolbászból, Építészfórum, 2008.

Bardóczi Sándor: Kecskeméti népmese, Építészfórum, 2009.

Bardóczi Sándor: A köztér-rehabilitációt tanulni kell | 1. rész, Építészfórum, 2010.

Bardóczi Sándor: A köztér-rehabilitációt tanulni kell | 2. rész, Építészfórum, 2010.

Tihanyi Dominika, Kreatív stratégiák és a köztéri művészet szerepe a városfejlesztésben, Építészfórum, 2008.

Dömötör Tamás: Mátyás király szerepavarban — Egy közösségi részvételen alapuló szabadterv-tervezési modellkísérlet tapasztalatai, Építészfórum, 2008.

Kristin Faurest: Műveld hát saját kerted ..., Építészfórum, 2008.

Bihari László: Szívhez szóló, értelmetlen demonstráció, Építészfórum, 2008.

2. KÖZÉPÜLET TERVEZÉS:

- a. Budapest, VIII. Roma Parlament (Portschy Szabolcs)

Kapcsolódó irodalom és link:

Bardóczi Sándor: Kísérleti összeborulás, Építészforum, 2008.

Berényi Marianna, A megkésett vita. A Szépművészeti Múzeum bővítéséről. 2010.

Városrészi példák: Régi pesti zsidónegyed, <http://epiteszforum.hu/regi-pesti-zsidonegyed>,

3. TELEPÜLÉSRÉSZ TEVEZÉS:

- Budapest, Országbíró lakótelep, XIII. (Bardóczi Sándor)
- Budapest, Újpalota lakótelep, XV. (Péterfi Ferenc)
- Szociális városrehabilitációs program Hamburg Lenzsiedlung-negyedében (
- Jövő képek Pécs-Bányatelepen, 2010,
- Lyon város Pentes Croix-Rousse kerületének szociális városrehabilitációs programja

Kapcsolódó irodalom és link:

Esettanulmányok helyi programokról. Egy sikeres szociális városrehabilitációs program Hamburg Lenzsiedlung-negyedében. (<http://varosmegujitas.wordpress.com/cikkek-fajlok-linkek/>)

Jövő képek Pécs-Bányatelepen, 2010, <http://varosmegujitas.wordpress.com/esemenyek/pecs/>

Esettanulmányok helyi programokról. Lyon város Pentes Croix-Rousse kerületének szociális városrehabilitációs programja (<http://varosmegujitas.wordpress.com/cikkek-fajlok-linkek/>)

Vercseg Ilona: A svéd demokrácia: a lakosok és az önkormányzat megosztott felelőssége: Városrészmegújítási program Stockholm 10 külvárosában, amely társadalmi és fizikai fejlesztést is takar, Nyári Egyetem, Kunbábony, 2006. augusztus 4.(www.kka.hu)

4. TELEPÜLÉSTERVEZÉS:

- Balatonboglár (Így készült a balatonboglári IVS, esettanulmány, Bardóczi Sándor)
- Nádasd (Nádasd koncepcio.ppt; Nádasd tfk Nyári Egyetem.ppt)

Kapcsolódó irodalom és link:

Pósfay Péter: Együtt tervezve a közös jövőt... - Esettanulmány, Összefoglaló gondolatok Nádasd fejlesztési koncepciójának elkészítéséről) Parola 2008/2.

Településfejlesztési füzetek-24, 2007., ÖTM

5. KISTÉRÉSGI ALAPÚ VIDÉKFEJESZTÉS

- Sain Máttyás

		melléklet
Az adott terület funkcióinak lehatárolása	a. légifelvétel és piktogram alkalmazásával b. részterület azonosítás után pontozásos választás felkínált funkciókból c. koncepciótervek funkció javaslati közötti választás	a. Új Irány: Ön itt áll! Projekt b. AngyalZöld program – Országbíró lakótelep projekt c. Balatonboglár – Vízpart rehabilitációs elképzelések
Állampolgári tanácsok létrehozása	A közösség tagjaiból alakuló reprezentatív csoport, akik elköteleződnek egy adott ügy mellett és/vagy tervezik a lakosság együttműködését, képviselik a lakók akaratát, vagy érdekít, vagy részt vesznek a tervezésben, vagy nyomon követik a tervek megvalósulását, vagy megegyeznek a közösség nevében.	ÁT szakirodalom: www.cromo.hu Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.

Érintettek, érdekelték elemzése	Ennek első lépése az érintettek/érdekelték összegyűjtése, második a folyamatra gyakorolt hatásuk elemzése (jelentős, elhanyagolható, támogató, akadályozó, stb.)	Mell. Stakeholders.ppt Ongjerth Richárd – érintettek.doc
Gantt diagram	időrendiség diagramja	Mell. Gantt diagram mintapéllda.doc Gantt_idődiagramm.doc
Gyerekradz-, fogalmazásverseny	Aktivizáló módszer a közösség tagjainak (gyerekek, pedagógusok, szülők, nagyszülők) bevonására, elköteleződésük erősítése. Valamint konkrét ötletgyűjtés tervezéshez, grafikai munkákhoz.	Mell. www.toronyhir.hu
Helyi fórumok	Szakmai kérdésekben, ügyek mentén, a tervezés tervezése, majd a reakciók begyűjtése érdekében.	Saját példák mentén Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.
Helyi közösségi akciók, ünnepek	A közösség erejének, összetartozásának, cselekvőképességének megtapasztalása érdekében	Saját példák mentén Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.
Jövő Műhely	Koncentrált és strukturált tervezési alkalmak a közösség véleményformálóinak részvételével.	Mell. Társadalmi Tervezés.ppt (9. diától) Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.
Közösségi beszélgetés	Véleménycserére, vagy konkrét ügyekben való elmélyülésre szervezett rendszeres lakossági beszélgető fórum. Laza, de tematikus.	Mell. Segédlet a közösségi tervezéshez. Településfejlesztési füzetek 1. szerk: Sain Mátyás. VÁTI Kht, 2010. Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.
Közösségi felmérés	Komplex tervezési módszertan a közösségi részvételen alapuló tervezéshez	Mell. Kunfalu esettanulmány, vagy saját anyag alapján + szakirodalom KUNFALU – esettanulmány.doc
Közösségi nyilvánosság eszközei: hírlevél, újság, rádió, járművek, stb.	Milyen eszközöket mozgósíthatunk a lakosság érdeklődésének felkeltésére és/vagy megtartására.	Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.
Kutatás: kérdőívek	Konkrét adatot és véleményeket is gyűjthetünk kérdőíves módszerrel.	Mell. Segédlet a közösségi tervezéshez. Településfejlesztési füzetek 1. szerk: Sain Mátyás. VÁTI Kht, 2010.
Logikai keretmátrix	A közös munka eredményeinek és hatásainak tervezése és adott szakaszokban való visszaellenőrzése	(képzők képzése könyvből)

Nyílt ötletpályázat	a. tervezői (profi) ötletpályázathoz kötött médiafelhajtás, közönségzavazat (Körtéri Gomba ötletpályázata) b. amatőrök között (is) meghirdetett ötletpályázat (Szeretem Budapest! ötletpályázat)	
Példák feldolgozása – filmelemzéssel	tértervezés: Kammermayer tér (Firka Party film); Mátyás tér (piknik); Kertész leszek (belső udvarok); lakossági fórum: Óvás film közösségi interjúk (aktivizáló, helyzetmegismerő, szóbeszéddé tenni)	Film
Problémafa-célfa	Helyzetelemzés az ok-okozati összefüggések közös és aktuális felismerése érdekében	problémafa-célfa.ppt (14. diától)
SWOT-analízis	Az adott helyzet, vagy település, vagy terv „életlehetőségeinek” elemzése a fejlesztési stratégia meghatározása érdekében.	SWOT.ppt gyakorlat swot analízis saját példára.doc
Véleményfüzet	Hétköznapi eszköz, mellyel leginkább vélemények és/vagy ötletek gyűjthetők.	Kézről-kézre kerül átadásra úgy, hogy közben mindenki megismerheti az előtte írók ötleteit, álláspontjait, majd hozzáteheti a magáét, és tovább adhatja.
Világpresszó (World Café)	Véleménygyűjtő módszer, melyben egyszerre egy időben sok ember ki tudja fejteni véleményét akár több kérdésben is.	Mell. Mi a World Cafe.doc
Vita, párbeszéd	Mit jelent egyik és mit a másik. Alkalmazásaik hatása a tervezés folyamatára.	

A módszerekhez kapcsolódó irodalom és link:

Segédlet a közösségi tervezéshez. Településfejlesztési füzetek 1. szerk: Sain Mátyás. VÁTI Kht, 2010.

Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.

Bodorkós-Kajner-Kovács-Peták-Péterfi: RAJTunk múlik, avagy hogyan képviseljük érdekeinket helyi ügyekben, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.

Polyak Levente: Városmakettek, építészeti kiállítások és a helyi politika 1.2010

3. nap

1. A tervezés nyilvánossága és a nyilvánosság jelentősége
2. A tervező munka keretei: jogszabályok, hatósági keretek. na
3. Koalíciós etikett azaz, hogyan működünk együtt, melyek a partnerség elvei

1. A TERVEZÉS NYILVÁNOSSÁGA ÉS A NYILVÁNOSSÁG JELENTŐSÉGE

- a. Kinek a dolga? A megbízó szerepe és felelőssége. A civil csoportok belső nyilvánossága.
- b. Milyen eszközök állnak a rendelkezésre
(Balatonboglári PR csoport, Keresztszeghy István anyaga alapján)
- c. Mikor-mit érdemes alkalmazni: idő, pénz, hatékonyság
 1. állítás: Fontos az előzetes értesítés
 2. állítás: Az érdeklődés fenntartása változatos eszközök bevetését igényli.
 3. állítás: Elmulaszthatatlan elem a nyilvánosságszervezésben a visszaigazolás.

Kapcsolódó irodalom és link:

*Bihari László: „Óriási közösségteremtő erő”, Építészfórum, 2007.
A párbeszéd és a vita összehasonlítása.doc (mell.)*

2. A TERVEZŐ MUNKA KERETEI: JOGSZABÁLYOK, HATÓSÁGI KERETEK

terv_jog.ppt

3. KOALÍCIÓS ETIKETT azaz, hogyan működünk együtt, melyek a partnerség elvei

- a. Partnerség, együttműködés alapvető szabályai
- b. Döntési csomópontok rögzítése, hogy ne kelljen a beszélgetésben újra és újra visszatérni a kályhához.

4. LEZÁRÁS, tervezés, visszatekintés – érvek gyűjtése, az érvelés modellázása

Szakirodalom, ajánló:

- A párbeszédben álló város, Gyakorlati útmutató a társadalmi részvétellel történő településtervezéshez, Studio Metropolitana Urbanisztikai Kutató Központ Kht. 1999.,
- Almási Balázs B. Nagy Ildikó Réka: A szabadter használat új dimenziói. 4D tájépítészeti és kertművészeti folyóirat 2006/1., pp. 4-8.
- Bardóczi Sándor: A köztér-rehabilitációt tanulni kell | 1. rész, Építészfórum, 2010.
(<http://epiteszforum.hu/node/15008>)
- Bardóczi Sándor: A köztér-rehabilitációt tanulni kell | 2. rész, Építészfórum, 2010.
(<http://epiteszforum.hu/node/15009>)
- Bardóczi Sándor: Bezzeg New York (<http://www.streetfilms.org/in-appreciation-of-the-new-times-square>),
- Bardóczi Sándor: Egy köztérfejlesztő szakácskönyvről, Építészfórum, 2009.
(<http://epiteszforum.hu/node/11511>)
- Bardóczi Sándor: Így készült a balatonboglári IVS, esettanulmány,
- Bardóczi Sándor, Kanadában kolbászból, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/9540>)
- Bardóczi Sándor, Kecskeméti népmese, 2009. (<http://epiteszforum.hu/node/11573>)
- Bardóczi Sándor: Kísérleti összeborulás, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/12849>)
- Berényi Marianna: A megkésett vita. A Szépművészeti Múzeum bővítéséről. 2010.,
(<http://www.magyarmuzeumok.hu/tema/index.php?IDNW=737>)

- Bihari László: „Óriási közösségteremtő erő”, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/11321>)
- Bihari László: Szívhez szóló, értelmetlen demonstráció, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/11142>)
- Bodorkós-Kajner-Kovács-Peták-Péterfi: RAJTunk múlik, avagy hogyan képviseljük érdekeinket helyi ügyekben, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp.
- Brian Bell: Good Deeds, Good Design - Community Sevice Through Architecture, Princeton Architectural Press, 2004,
- Deák Adrienn Ágnes: GANG Csapat – Varázsoljunk kerteket Budapest udvaraira!, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/11225>)
- Dömötör Tamás: Mátyás király szerepzavarban — Egy közösségi részvételen alapuló szabadtér-tervezési modellkísérlet tapasztalatai, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/9422>)
- Esettanulmányok helyi programokról. Egy sikeres szociális városrehabilitációs program Hamburg Lenziedlung-negyedében., (<http://varosmegujitas.wordpress.com>)
- Esettanulmányok helyi programokról. Lyon város Pentes Croix-Rousse kerületének szociális városrehabilitációs programja, (<http://varosmegujitas.wordpress.com>)
- Jason Pearson, Mark Robbins: University-Community Design Partnerships - Innovations In Practice, Princeton Architectural Press, 2002,
- Jövőképek, Pécs-Bányatelep, 2010, (<http://varosmegujitas.wordpress.com>)
- Kristin Faurest: Műveld hát saját kertet, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/9689>)
- Kristin Faurest: Traffic Jam, Építészfórum, 2009. (<http://epiteszforum.hu/node/12848>)
- Kristin Faurest: Védhető terek 1., Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/11244>)
- Kristin Faurest: Védhető terek 2., Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/11376>)
- Nagy Ildikó Réka: Diszkrét aktivizmus — Hallgat a felszín, fecseg a mély, MF, 2009.,
- Perlman-Gurin: Közösségszervezés és társadalmi tervezés, Közösségfejlesztők Egyesülete, 1993. Bp. (www.kka.hu)
- Péterfi Ferenc: Szépülő házak program ötlete_Tamási, (<http://varosmegujitas.wordpress.com/cikkek-fajlok-linkek/>)
- Polyák Levente: Multimédia oktatás a párizsi perifériákon - Esti iskola 2.0, Tranzit.blog.hu, 2009, (http://tranzit.blog.hu/2009/02/09/multimedia_oktatas_a_parizsi_periferiakon_esti_iskola_2_0)
- Polyák Levente: Városmakettek, építészeti kiállítások és a helyi politika 1.2010, (http://tranzit.blog.hu/2010/05/02/varosmakettek_epiteszeti_kiallitasok_es_a_helyi_politika_2)
- Pósfay Péter: Együtt tervezve a közös jövőt... - Esettanulmány, Összefoglaló gondolatok, mell. (varosmegujitas.wikispaces.com/file/view/Nadasd+esete.doc)
- Nadasd fejlesztési koncepciójának elkészítéséről Parola 2008/2., (www.kka.hu)
- Pörös Béla: Az Integrált Városfejlesztési Stratégiákhoz (IVS) készített anti-szegregációs tervek (ASZT) tapasztalatai, 2010. (<http://varosmegujitas.wordpress.com/cikkek-fajlok-linkek/>)
- Rothman, Jack: A közösségi beavatkozás megközelítései, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2001. (www.kka.hu)
- Sain Mátyás: Helyi részvételen alapuló (közösségi) tervezés, 2008. Konferencia előadás: (<http://varosmegujitas.wordpress.com/cikkek-fajlok-linkek/>)
- Sain Mátyás: Kötelező közösség, Építészfórum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/9571>)
- Segédlet a közösségi tervezéshez. Településfejlesztési füzetek 1. szerk: Sain Mátyás. VÁTI Kht, 2010.
- Szakmapolitikai állásfoglalás - városrehabilitációs munkacsoport, (<http://varosmegujitas.wordpress.com>)
- Szokolai Örs: Fenntartható városaink, Építészfórum, 2007. (<http://epiteszforum.hu/node/5658>)
- Szokolay Örs: Várostervezés vagy kreatív várostervezés — kinek nem mindegy?, Építészfórum, 2009. (<http://epiteszforum.hu/node/12507>)
- Településfejlesztési füzetek-24, ÖTM, 2007. (http://www.onkorkep.hu/13_05/tajekoztato2.htm)

- Tervezz! Bátran! Közöd van hozzá. Szerk: Péterfi Ferenc-Sain Mátyás, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2010. (www.kka.hu)
- Tihanyi Dominika, Kreatív stratégiák és a köztéri művészet szerepe a városfejlesztésben, Építészforum, 2008. (<http://epiteszforum.hu/node/11401>)
- Varga-Ötvös Béla: A városfejlesztés rehabilitációja. Budapest, 2008. április, Építészforum, (<http://epiteszforum.hu/node/9373>)
- Városrehabilitáció 2007-2013-ban Kézikönyv a városok számára Budapest, 2007. ÖTM,
- Városrész-megújítási program Stockholm 10 külvárosában, amely társadalmi és fizikai fejlesztést is takar, Nyári Egyetem, Kunbáony, 2006. augusztus 4., (www.kka.hu)
- Várostervező „valóságshow” egy élhetőbb belvárosért, Építészforum, 2006 (<http://www.ecorys.hu/kepek/kamer.pdf>)
- Vercseg Ilona: Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2004. Bp. (www.kka.hu)
- Wesely Anna: Canadában kolbászból Közterek politikája. (kulturális városfejlesztés) Országbíró XIII. (www.angyalzold.hu),

Említett és ajánlott weblapok:

<http://varosmegujitas.wordpress.com/>

<http://varosmegujitas.wikispaces.com/>

www.angyalzold.hu

www.epiteszforum.hu

<http://epiteszforum.hu/regi-pesti-zsidonegyed>

www.kozossegfejlesztas.hu

www.ecorys.hu

www.tranziot.blog.hu

www.istenkut.hu

A városrehabilitációs munkacsoport anyagai alapján,
a tematikát és kiegészítéseit összeállította: Kovács Edit
Külön köszönet a segítésért: Bardóczi Sándornak és Portschy Szabolcsnak.

Budapest, 2010. szeptember 25.